

Szerkesztőség

Arad, Acsos-palota.

Kiadóhivatal:

Arad, Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-é.)

Egyes példány Kézíró Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej

Fél évre ... 540 Lej

Negyed évre ... 270 Lej

Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Kereszt a tarlón.

Hagyományos Péter-Pál napján megperdültek az arató kazák az „izzadt mezőkön.” Hiába dacolt a föld s küldte reánk ostromzó csapásait, mégis csak elkövetkezett az aratás örök emberi ünnepe. S most meghatva állunk a szöke buzatábla előtt, amivel a természet jutalmazza meg a verejtéket és meghatva nézzük a föld munkáit, kiknek testét bronzszínű szivta a nap, de szemükben buzavirág kökül s két karja kékbe fekteti le a mező szökeségét. Oh, áldott föld, buzák asztaljával fizeted vissza a belédszórt magot. Mennyivel nemezebb, áldottabb, termékenyebb talaj a rög mint egy emberi lélek. Az emberi lelkébe is ültanak magvak, a szeretet igéi, a béke zsoldosai s mivé sariad a lélek talajában ez a veés? Csak a gyűlölet beléndekét arathatjuk, gyilkos gombák tenyészeté duzzad ott fel, ahol a szeretet szavai hullottak a lélek talajába. Hiába áztatjuk könnyel, hiába termékenyítjük embervérrel, hasztalan tesszük porhanyóá verejtékkel a televényét, konkoly nő még tiszta buza magvából is.

Csak az áldot, öröktől kizsart, sanyaragott föld mara hozzánk örökké jószágos. A munka, amit végünk fölötté, az ősemberé, de az ősemberé a neghattságunk is. Vagy ötvenezer év várt el bennünket az első elvetett buzától s mégis alig van az emberi értelemnek, munkának olyan területe, ami felett ennyire változó nélkül szállt el vagy félszáz-ezer esztendő. Fingyarak, most azzal szórakoztatják közönségünket, hogy 25 évvel ezelőtt készült drabokat pergetnek le. Huszonöt év — szörnyködik a néző, — milyen hártatlan távolság a mai életünkötől! Minden megváltozott óta: divat, szokás, erkölcs, módor, izlés, lakás az ember külső és belső habitusa egyaránt. Huszonöt év alatt! És 50.000 év óta vetünk iszát és morzsoljuk szét lisztte munkánknak gimölcsét.

Sokan vannak, akik azt tanítják, hogy az első elvetett gonaszemhez fűződik az emberiség történelmében a legnagyobb változásnak, a legátalutóbb forradalomnak emléke. Talán ez tér isza hozzánk mindig, amikor megcsendül a kza és felzeng az aratók éneke a mezőn. Talán ezért borulunk rá — tékozló gyermek — a földre, mi hitetlen hívők, véres szálékvezezlők, szegény, szegény emberek. Jondolatok, születnek és elweszek, hitek, rétségek, jégkorszakok és aranykorok varzanak el a történelem országútján, a tőnelem sirkertjében sűrű erdőként sötétlen: már az új világot ígérő gondolatok, világofelszabadító ígéretek keresztfái — minden kmulik, minden összeroskad, porrt hamuvá, mlékké foszlik minden, csak egy marad örö változatlan: dajkák, anyánk, eltartónk, temenk — a föld! Nincs áhitatosabbima, mint amelyik a föld ajándékáért, a mindnapi kenyéért kulcsolja össze a rimámbó kezeit. Nincs igazabb szimboluma a hnek s nink gyökeresebb értelme a szimbolumnak, mint a tarlón a kereszt.

Megszüntetik a lakásrekvirálást Aradon.

(Arad, június 30.) Érdekes rendelet érkezett a lakásrekvirálás ügyében Aradra. A belügyminisztérium 10.061. számú rendeletével kimondja, hogy a városi és megyei tisztviselők részére rekvirált lakások még ez év augusztus elsején felszabadulnak. A rendelet megbizja a megyei prefektusokat azzal, hogy az összes rekvirált lakásokban lakó megyei és városi tisztviselőket szólítsa fel arra, hogy augusztus elsejéig szabad bérlet alapján egyezzenek meg házigazdáikkal, mert ha meg-

egyezés nem jön létre, augusztus elsején ki kell költözniök lakásukból. A rendelet illyformán az erdélyi lakásoknak harminc-negyven százalékát felmenti. Előzménye az volt, hogy néhány héttel ezelőtt egy vezérfelügyelő járta be Erdély városait és kimutatást készítve a rekvirált lakásokban lakó megyei és városi tisztviselőkről, beterjesztette jelentését a minisztériumhoz. Aradon körülbelül 100—150 tisztviselő-családot érint a miniszteri rendelet.

Elkeseredetté vált a harc a kölcsön körül

Az ellenzék szerint meghiusult a kölcsön. — A kormány-felhivatalos a jövő hétre jósolja a kölcsön aláírását. — Hazahívják Karlsbadból a patriarchát.

(Az Aradi Közlöny bucurestii tudósítójának távirata.) A Cuvantul értesülése szerint Miron Cristea régens-patriarchát visszahívták Karlsbadból, aki — mint a lap írja — július 2-án érkezik vissza Bucurestibe. Egyébként úgy a Cuvantul mint más fővárosi lapok szerint is a kormány igeu élénk agitációt fejt ki, hogy a kölcsön perfektuálását és így a lej stabilizálását mégse halasszák őszre. A francia jegybank segítségével remélik, hogy sikerül a napokban kedvező elintézéshez juttatni a kölcsön ügyét. A kormány optimista hangulatát különösen növeli, hogy Chiriacescu tegnap Párisból hazaérkezett és állítólag kedvező fordulatról tett jelentést. Chiriacescu az Unversul munkatársának kijelentette, hogy a tárgyalások hosszadalmasak ugyan, de azért kielégítően folynak. Szerinte 8—10 napon belül befejezést nyernek a tárgyalások és a kölcsön ennek következtében rövidesen perfektuálható lesz. Chiriacescuval együtt Antonescu Victor és Badulescu is visszaérkeztek, hogy átvegyék a kormány továbbá direktíváit. Bratianu Vintila kormányelnök és Chiriacescu között tegnap Constantában tanácskozás folyt a kölcsön kérdéseiről. Az Unversul értesülése szerint Németországgal a tárgyalások újból megindulnak az új kormány beiktatása után és ezuttal kielégítő eredményt várnak, tekintet nélkül a stabilizációs kölcsön elvi szempontjaira.

Ismeretes különben, hogy a stabilizáció elhalasztását a francia kormány maga is ajánlotta Romániának. Ez azonban a román kormány szerint nem fogadható el s ezért — mint szintén ismeretes — Bratianu kormányelnök a napokban táviratot intézett Poincaréhoz, akit arra kért, hogy a kölcsön ügyében járjon közbe a francia jegybanknál. A Cuvantul magánaton nyert értesülése alapján most azt közli, hogy Poincaré tegnap ugyancsak táviratilag válaszolt Bratianunak és ebben közölte, hogy fontos belügyek gátolják abban, hogy egyelőre intenzíven foglalkozhasson a kérdéssel, azonban megígérte, hogy legközelebb minden lehető el fog követni a kölcsön érdekében, végleges választ azonban csak akkor adhat, miután megkapta a kamara bizalmi nyilatkozatát a frank stabilizálása kérdésében. A Cuvantul szerint Poincaré semmitmondó válasza nagy meglepetést keltett és magában lehütötte a kormánynak a kölcsön gyors perfektuálásához fűzött reményeit. Különösen hozzájárul azonban a kormány elkeseredésé-

hez az a körülmény is, hogy a nemzeti-párt a kormánynak a felhivatalos L'Independence Roumaine-ban megjelent felhívására adott válaszában kijelenti, hogy semmiképpen sem hajlandó a kölcsönt zsírálni, sőt hivatkozik a gyulafehérvári határozatra és reméli, hogy ragaszkodik a kormány távozásához, ami nélkül nem lehet megfelelő kölcsönhöz jutni. A kormánypárti sajtó ezért fokozott támadást intéz a párt ellen, amelyet azzal vádol, hogy az ország érdekeit a maga szemüvegén keresztül nézi, ami végeredményben a párt keserű kiábrándulásához fog vezetni.

Az ellenzéki sajtó ezzel szemben bejelenti, hogy újabb kormánykrízis támadt s hogy Bratianu Vintila kihallgatása a régens-tanács előtt ezt a megállapítást igazolni fogja. A kihallgatás ugyanis egyet jelent a kormánykrízis megnyitásával. — írja többek között a Cuvantul — Bratianu helyzete megrendült, mert nem tudott a régens-tanácsnak kielégítő jelentést tenni a külföldi kölcsön ügyében. A lap szerint kedden fog eldőlni, vajjon a régens-tanács hajlandó-e Bratianu Vintilának további haladékot adni a kölcsön megkötésére. Ez ellenzéki hírekkel szemben a Viitorul mai számában hivatalos kommuniké jelent meg, amely szerint az érdekelt és a nemzeti-pártokhoz közelálló sajtóban közölt hírekkel szemben a kölcsöntárgyalások a legjobban uton haladnak. Az Adeverul a kommunikével kapcsolatban megjegyzi, hogy a kormány tagjainak információi szerint tegnap este Stok Exchange-ban aláírták a járadékpapírokra vonatkozó megállapodást, úgy hogy a londoni támogatás a kölcsön részére biztosítva van. A kölcsön hivatalos bejelentése — e hírforrás szerint — a jövő hét végén fog megtörténni, ugyanakkorra hívják össze a parlamentet és a Banca Nationala közgyűlését is. Az Adeverul mindezekhez hozzáfűzi, hogy a kölcsön-szerződés aláírása dacára maga a kölcsön kibocsátása őszel lesz. E hírrel kapcsolatban a lap arról is tud, hogy a Francia Bank értesítette a német Birodalmi Bankot, hogy szükségesnek tartja a lej stabilizálását és támogatni fogja azt, ha Berlin nem is biztosítja a segítséget. A román járadékpapírok egyébként a londoni piacon tegnap nagy emelkedést értek el és számos kötés történt.

A Viitorul különben megcáfolja a patriarcha visszahívásának híret akár a kölcsönnek, akár pedig az állítólagos, de nem létező kormányválsággal kapcsolatban.

Összeállították Aradváros interimár-bizottságát

Keddre várják a városi tanács feloszlását. — Georgescu prefektus Bucurestibe utazott.

(Arad, június 30.) Hosszas tanácskozás után végre megtörtént tegnap az interimár bizottság névsora tekintetében a megállapodás. A liberális-párt ötös bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen a Magyar Párttal történt előzetes megbeszélés alapján a következőkben állította össze az Aradváros élére kerülő interimár-bizottságot:

- elnök: dr. Robu János volt polgármester
tagok: Vulpe József szolgálati főnök
Pausesti Miklós ügyvéd
Mihulin Miklós liceumi igazgató
Domán Sándor nagykereskedő
dr. Löcs Rezső ügyvéd
Variassy Lajos nyug. polgármester.
A bizottság névsorát még tegnap délután

távíratilag közölték a minisztériummal, ahol — értesülésünk szerint — elkészítették a feloszlási dekrétumot és a régenstanács elé vitték aláírás végett. Amennyiben a mai nap folyamán a régenstanács aláírta a feloszlást, úgy a keddi hivatalos lap már közli a feloszlást, az interimár bizottság névsorával és az új községi választások időpontjával egyetemben.

Georgescu János megyei prefektus különben ma délután a gyorsvonattal Bucurestibe utazott, ahonnan előreláthatólag kedden érkezik haza. A prefektus hazaérkezése alkalmával már magával hozza a feloszlási dekrétumot, amelynek nyomán az interimár bizottság — legkésőbb szerdán reggel — átveszi az aradi városi házat.

Barabás Béla magyar hitvallást tett Timisoarán. A bánáti Magyar Párt nagygyűlése. — Bethlen György gróf hatalmas beszéde.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.) A bánáti Magyar Párt most fejezte be szervezkedési munkálatait és ennek megünneplésére nagygyűlést hívott egybe tegnapra Timisoarán (Temesváron.) A gyűlésen megjelent a párt elnöke: Bethlen György gróf is, azonkívül Inczedy Joksmann Ödön ügyvezető elnök, Jósika János báró, Gyárfás Elemér, Barabás Béla, Nagy Sándor dr., báró Ambrózy Andor és igen sokan a bánáti Magyar Párt vezetői közül.

Csütörtökön este ismerkedési estélyt rendeztek a gyárvárosi Vigadó nagytermében, ahol megünnepelték báró Ambrózy Andor, a temestorontálmegyei párt elnökének 50-ik születésnapját is. Az estélyen a magyar dalegyesületek Gokler Antal karnagy vezetésével dalokat énekeltek, majd Moynin Rózsika ötven szál piros rózsát nyújtott át Ambrózy bárónak, aki meghatottan köszönte meg a figyelmességét. Utána Veterány Viktor dr. a bánáti Magyar Párt nevében mondott felköszöntőt az ünnepeltre, akiről kijelentette, hogy megtestesült mintaképe az önzetlenségnek és becsületességnek, ki törhetetlen erővel és energiával dolgozott mindig a magyarság érdekében. Ambrózy báró válaszában elmondta, hogy szeretetet vetett mindig és azt is arat. Megköszöni az ünnepelést. A magyar dalárdák éneke után Bethlen György gróf elnök mond beszédet, amelyben kijelenti, hogy vannak még jónéhányan, akik elárvult szívű népünkbe erőt öntenek, akik lelkük kisugárzásával hitet öntenek fajtestvéreikbe. Ezek között áll Ambrózy báró, aki testi épségét sem kímélve, felfrázta a Bánát elszórt magyarságát, hogy tudatára ébredjen jogainak és kötelességeinek. Az elnök után Barabás Béla mondotta a következőket:

— Nem azért érkeztem Temesvárra, hogy élvezek, hanem azért, hogy a kötelességemet teljesítem. Azt mondták, amikor megérkeztem, hogy bizonyos körök talán nem veszik szívesen, ha én itt ma este felszólalok. De most, hogy a közönségnek engedve, mégis csak elmondom a gondolataimat, biztos vagyok magamban afelől, hogy nem mondom olyat, aki bárkinek is ellenszenves lenne, mert dacára, hogy a valamikori régi jó időkben dörögött a hangom a hatalmasok felé és sohasem féltem elmondani azt, ami a szívtemen fekszik, most új viszonyok közé kerülve, csak olyat mondom, ami az itteni viszonyoknak megfelel. De akárhol is legyek, új viszonyok között, vagy régi viszonyok között, itt vagy a világnek bármely részén, büszkén hirdetem halálomig, hogy magyar vagyok. És mondom az én magyar testvéreimnek, hogy legyenek büsz-

kék az ő magyarságukra. Mert ebben a tekintetben szabad az én gondolkozásom, a magyarságom, az én igazságom, amely nem ellenkezik a más igazságával, de amely igazság a jövőé, a beteljesülése.

— Hetvenhárom esztendőmmel elég öreg vagyok ahhoz, hogy ne ijedjek meg a jövőtől. Különböznék is azt mondják, hogy mindenki olyan öreg, amilyen közel érzi magát a sírhoz. Nos hát én nem érzem, hogy közel vagyok a sírhoz. Bár kis körben mozgok, mint amilyen kis kört a gyertyafény világít meg, de az én világosságom fényes világosság: a becsület, a magyarság világossága. Amikor bejöttünk ebbe a terembe, egy kisleány rózsacsokrot nyújtott át a bánáti magyarság szeretett vezérének, Ambrózy Andor bárónak. Ötven rózsát van ebben a csokorban — mondotta a kisleány. De az a kisleány biztosan nem számolta meg a rózsákat, mert sokkal több rózsát van ebben a csokorban. Mert minden kinyitott rózsát mellett bimbó van, sok bimbó. Bimbó, amelyből valamikor nyitott rózsát lesz. A magyarság rózsáinak is vannak bimbói, kicsiny bimbók, akik otthon alszanak most kis ágyaikban és akikért küzdenek, dolgoznak és harcolnak apáik. A kis bimbóknak kétséges a jelenük, nem tudni milyen sors várakozik rájuk, de hiszem, hogy a jövőjük nem kétséges és mindenképp lesz kinyitott magyar rózsák.

— Mit várok a jövőtől? Semmi más, minthogy az új határok között egyenlő legyek az államnak minden polgárával, hogy a magyarság minden tagjának meg legyenek az őt megillető jogai. Csak így keletkezhetik nemes verseny ennek az országnak minden nemzetisége között az ország jövőbeni fejlődéséért és boldogulásáért.

— Beszédem befejezésével szeretettel hajtom meg a fejemet, múlt időknek azt az ősz zászlaját Ambrózy Andor báró előtt és kívánom, hogy az Isten sokáig éltesse és hogy a Bánát magyarságával együtt folytassa a küzdelmet az alvó bimbóknak, a magyar gyermeknek szebb jövőjéért.

Szünni nem akaró lelkes ovációval fogadták a jelenvoltak Barabás Béla nagyvívó beszédét és lelkesen ünnepelték a magyar ügye régi harcosát. Az ismerkedési estély résztvevői kellemes hangulatban töltötték el ezután az estét és csak a késő éjjeli órákban váltak széjjel.

Tegnap délelőtt tíz órakor tartotta a temesmegyei tagozat intézőbizottsági ülését. Az ülésen Bethlen gróf mondott megnyitó beszédet, amelyben a fajtság védelméről beszélt, majd Veterány Viktor dr. tartotta az elnöki

A bőrkiütések

A Kadum-kenőcs a szőkeket szűrti és eltünteti az egészséges, sima bőrtől. Fenséges minden viszketésgyógy és bőrgyógyás ellen. Sok szenvedést elkerülünk idejében használva a Kadum-kenőcsöt ekzema, szőkecsék, orbánczrida, kiütések, forszolások, hemoroidok, var. sünts ellen.

beszámolóit, amelyben apártvezetőség intézmény munkájáról szólt. Oszti Andor titkári jelentése után megéjtik a választásokat, majd Pogány László szerkesztő tart nagyszabású beszédet. Az ülés után Firt Lajos aradi evangélikus püspök és Bolva Ferenc főesperes az evangélikus egyház nevében üdvözölte Ambrózy bárót.

Déli egy órakor bukott volt, amelyen Jározy Dezső, Ambrózy Andor báró, Bethlen György gróf, Vuchetich Endre dr., Gyárfás Elemér, Pogány László, Kémeth Kálmán báró, Kabos Árpád, Willer József dr., Barabás Béla dr., Jakabffy Elemér dr., Bogma Miklósné és Frint Lajos mondtak határozatos beszédet. Délután négy órakor tartták meg a közgyűlést a nyári színházban, ahol sokezer ember jelent meg. Ambrózy báró megnyitja után Veterány dr. a temesmegyei magyarság sérelmeit sorolja fel, így a magyar telepeselek birtokának kisajátítását és a temesvári piaristagintázium ügyét. A sérelmek orvoslása ügyében folytatják a harcot. Utána Bethlen György gróf tartotta meg nagyszabású beszédét. Elsősorban Anghescu közoktatásügyi miniszter iskolapolitikájáról beszélt és tiltakozott az ellen, hogy a miniszter, vagy valamilyen tisztviselője állapítsa meg, hogy a gyermek milyen anyanyelvű. Rátért ezután arra, hogy az állam ne ad iskoláknak megfelelő segítséget, dacára annak, hogy a magyar községek jelentős módon járulnak hozzá az állami iskolák létesítéséhez. A mai iskola-rendszer mellett az ifjak en tanulnak meg sem magyarul, sem románul és csak gyengén felfegyverkezve lépnek az életbe, ha a vizsgákon átmennek. Inczedy-Joksmann Ödön dr. a diáksztrájkokról beszélt. Jakabffy Elemér dr. a Magyar Párt külügyeiről szól; majd Gyárfás Elemér tart nagyszabású beszédet, amelyben kijelentette, hogy a gazdasági érdekeit is a kisebbségi szervezeteknek kell megvédeniük. Willer József dr. főtitkár kijelenti, hogy a magyarok azzal ha küzdenek jogaikért nem irredenták. Kétfe irredentizmust ismer: a tények és a szívek irredentizmusát. Emelt fővel áll az elhangzó vádak ellenében. Utána Kémeth Kálmán, Ujir Adolf dr. és Gyulai János dr. mondták még beszédet, majd véget ért a népgyűlés, amely után a gyáruváros kertjében nagyanyu magyar népművelést rendeztek.

Gázolt a részeg sofőr.

Súlyos autószerencsétlenség az aradi hidnál.

(Arad, június 30.) súlyos autószerencsétlenség történt tegnap délután az aradi hidhoz vezető úton. Egy emesvári jelzésű gépkocsi a városból jövet a glagárral szemben elütötte Trihu Vasili 22 éves zirci (félegyházi) lakost, akit gyors borsdatoréssé szállítottak be a kórházba. Szemtanuk állítása szerint az autó teljes sebességgel haladva, a széles úton bizonytalanul cirkálokot inle és egészen közel a járchoz ütötte el Trihut, aki a fasor szélén halt Ujarad felé. A mikor a karamból megtört, a sofőr leugrott az autóról és részegi dőlöngölve fel emelte áldozatát, akit a fű fektetett, majd a járókelők közeledésére vkaugrott a kocsi-ba és tovább hajtott. A rendőrség erélyes nyomozást indított az ismeretlen gázoló timisoarai autó tulajdonosa ellen.

— Kun Béla ítélete jogeri Bécsből tárlatozák: Kun Béla ma kijelentette, hogy lemond minden jogorvoslatról. Tehát az élet jogerié vál és a fogságban lévő bolsevikjezér julius iszonhatodikán szabadul és azonn elbagyja Asztr területét.

Az Igmándi természetes keserűvíz gyomor-és béltisztító hatása páratlan.

Kapható mindenütt kis és nagy üvegben. Az Igmándit ne tévesse össze másfajta keserűvízzel!